

**Godišnji izvještaj o poslovanju
Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim
penzijskim fondom a.d. Banja Luka i Evropskog
dobrovoljnog penzijskog fonda za 2019. godinu**

Banja Luka, februar 2020. godine

Sadržaj:

Pismo Izvršnog odbora	3
Opšti podaci	4
POSLOVNO OKRUŽENJE U 2019. GODINI	4
Makroekonomsko okruženje	4
Osnovni makroekonomski pokazatelji	4
EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND	6
Osnovni podaci.....	6
Podaci o visini naknada i troškova	6
Podaci o poslovnom imenu i sjedištu kastodi banke	7
Osnovna načela investicione politike Fonda.....	7
Minimalni garantovani prinos Fonda	9
Informacije o poslovanju.....	9
Ostvareni prinos Fonda i neto imovina	9
Neto imovina Fonda.....	9
Struktura imovine Fonda.....	11
Broj i struktura članova Fonda	12
Upravljanje rizicima.....	13
DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE	17
OSNIVANJE I DJELATNOST	17
ORGANI DRUŠTVA	18
Skupština akcionara	18
Upravni odbor Društva.....	18
Izvršni odbor Društva	19
Interni revizor.....	19
Organizaciona struktura.....	19
Etički kodeks.....	20
Društveno odgovorno poslovanje i ulaganje	21
POSLOVANJE DRUŠTVA	21
Prinosni, finansijski i imovinski položaj Društva.....	21
RIZICI	23
Ostale informacije	25
Prilog 1:	25
Skraćeni finansijski izvještaji Društva, sa mišljenjem nezavisnog revizora.....	25
Prilog 2:	25
Skraćeni finansijski izvještaji Fonda, sa mišljenjem nezavisnog revizora	25

Pismo Izvršnog odbora

U toku 2019. godine, dogodili su se značajni pomaci za dobrovoljno penzijsko osiguranje u Republici Srpskoj.

U julu 2019. godine, Vlada Rrepublike Srpske je donijela odluku o oranizovanju penzijskog plana za zaposlene koji primaju platu iz budžeta Republike Srpske i time još jednom pokazala snažno opredjeljenje za razvijanje dobrovoljne penzijske štednje u Republici Srpskoj. Do kraja 2019. godine, došlo je i do izmjene niza zakonskih propisa kojima je poslovanje dobrovoljnih penzijskih fondova učinjeno efikasnijim, prije svega u smislu poreskih propisa, ali i izmjene zakona kojim se reguliše poslovanje dobrovoljnih penzijskih fondova i koji sada prepoznaje institut kolektivnog učlanjenja zaposlenih u penzijski plan.

Prethodne godine činili smo značajne napore da se tržište Republike Srpske upozna sa prednostima, postojanjem i načinom funkcionisanja dobrovoljnog penzijskog osiguranja. Nastojali smo da saradnju održavamo i unapređujemo sa svim značajnim akterima: institucijama Republike Srpske, prije svega Ministarstvom finansija Republike Srpske, Agencijom za osiguranje Republike Srpske i Poreskom upravom Republike Srpske, zatim predstavnicima lokalne samouprave i sindikatima, kao i poslovnom i akademskom zajednicom.

Možemo reći da je dobrovoljno penzijsko osiguranje zaživjelo u Republici Srpskoj u toku 2019. godine, s tim što je pred nama i dalje dug put kako bi se u potpunosti iskoristili potencijali ovog proizvoda. Uбудuće je potrebno je intenzivno raditi na promociji Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda, i to prema svim zainteresovanim stranama: poslodavcima, zaposlenima i sindikatima.

U toku 2019. godine Evropski dobrovoljni penzijski fond je poslovao uspješno. Portfelj ulaganja, u skladu sa zakonskim ograničenjima i investicionom politikom, je još uvijek koncentrisan na dužničke hartije od vrijednosti emitenta Republika Srpska, uz depozite u domaćim bankama, te manji dio ulaganja u najkvalitetnije vlasničke hartije od vrijednosti na domaćem tržištu. Ovaj proces je za rezultat imao ostvareni godišnji prinos u toku 2019. godine od 4,34%, posmatrano kroz rast vrijednosti obračunske jedinice.

Kontinuitet ostvarivanja dobrih finansijskih rezultata za članove, kao i promptnost u isplatama članovima koji stiču pravo na raspolaganje sredstvima, u dugom će roku predstavljati jedan od najboljih načina promocije Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda, jer na taj način stičemo povjerenje i gradimo dobru reputaciju koja je neophodna za dugoročno poslovanje.

U 2020. godini očekujemo potpunu praktičnu realizaciju penzijskog plana Vlade Repzblike Srpske i dobijanje na masovnosti ovog vida štednje ali i nove izazove u smislu postizanja investicionog cilja, u okruženju izrazito niskih kamatnih stopa.

Direktor

Tomaž Završnik

Izvršni direktor

Gordana Drobnjak, CFA, MBA

Opšti podaci

Izveštaj o poslovanju Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka i Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu: Izveštaj o poslovanju) predstavlja završni izvještaj koji na jednostavan način prikazuje rezultate poslovanja koji su ostvareni u 2019. godini. Izveštaj o poslovanju je koncipiran na takav način da, pored opštih informacija, pruži i dodatne informacije koje će upotpuniti finansijske izvještaje Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) i Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu: Fond). Pored rezultata poslovanja, Izveštaj o poslovanju prikazuje faktore koji su imali značajnu ulogu na ostvarene rezultate, kao i faktore koji, u budućem periodu, mogu imati značajan uticaj na poslovanje Društva i Fonda.

POSLOVNO OKRUŽENJE U 2019. GODINI

Makroekonomsko okruženje

Prema European Economic Forecast, Autumn 2019. ekonomija Evropske unije je ušla u period niskog rasta i niske inflacije, u kontekstu sve većih nesigurnosti i strukturnih promena koje, prije svega, utiču na sektor proizvodnje. Globalni rast u toku 2019. godine je toliko usporio da se nalazi na ivici recesije. Trend usporavanja ekonomije EU u toku 2019. godine se vjerovatno neće promijeniti u narednim godinama. Rizici se prevashodno odnose na usporavanje spoljne trgovine zbog političke globalne nestabilnosti (odnos SAD i Kine, nestabilnosti na bliskom istoku, Bregzit), dok je lična potrošnja još uvek jaka, zbog niskih kamatnih stopa, te rast zarada djeluje pozitivno na ekonomski rast.

Predviđanja za ekonomiju i evro zone i Evropske unije ostaju pozitivna, ali nešto skromnija za naredni period. Tako se predviđa da će realni rast BDP-a u evro zoni, nakon rasta od oko 2% u 2018. godini u 2019. godini, iznositi 1,1%, a u narednim godinama isti se projektuje na 1,2% (20/21). Kako su članice Evropske unije: Italija, Slovenija, Njemačka i Hrvatska, jedni od najvećih spoljnotrgovinskih partnera Republike Srpske, privredni trendovi iz EU se u velikom mjeri prelivaju na privredni ambijent Republike Srpske i BiH.

Osnovni makroekonomski pokazatelji¹

Bruto domaći proizvod (BDP)

Prema osnovnim makroekonomskim pokazateljima za Republiku Srpsku, možemo konstatovati da je 2019. godina bila godina privredne stabilizacije i nešto usporenijeg privrenog rasta zbog prerađivačke industrije, te su prognoze i izgledi za naredni period dosta optimistični.

Tabela 1 - Pregled makroekonomskih pokazatelja za period 2015–2018. godina, procjena za 2019. i projekcije za period 2020–2022. godina²

OPIS	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
<i>BDP</i>								
BDP nominalni u milionima KM	9.205	9.631	10.077	10.680	11.100	11.583	12.115	12.708
Broj stanovnika (milioni)	1,16	1,16	1,15	1,15	1,14	1,14	1,14	1,14
BDP po stanovniku u KM	7.921	8.320	8.740	9.304	9.695	10.143	10.637	11.188
% rasta BDP-a nominalno	3,6%	4,6%	4,6%	6,0%	3,9%	4,4%	4,6%	4,9%
% rasta BDP-a realno	2,8%	3,5%	3,1%	3,9%	3,0%	3,5%	3,7%	4,0%
Inflacija (CPI)	-1,4%	-1,2%	0,5%	1,2%	0,9%	1,1%	1,3%	1,5%
	(realne stope rasta %)							
<i>BDP</i>	2,8	3,5	3,1	3,9	3,0	3,5	3,7	4,0
Privatna potrošnja	2,6	2,4	2,6	2,5	2,6	2,8	2,3	2,5

¹ Izvori: Republički zavod za statistiku RS i procjene Ministarstva finansija RS

² Izvor: Nacrt Programa ekonomskih reformi RS za period 2020–2022. godine

Potrošnja države	-1,9	2,1	-0,8	1,8	0,3	1,0	0,6	1,0
Bruto investicije u stalna sredstva	-0,1	3,8	-0,7	11,0	-1,0	4,0	0,4	3,9
					(nominalne stope rasta %)			
<i>Pretpostavke</i>								
Prosječna neto plata u KM	831	836	831	857	905	920	926	931
Uvoz robe u milionima KM	2.614	2.869	3.476	3.742	3.702	3.905	4.162	4.423
Uvoz robe godišnji rast u %	-2,9%	9,8%	21,2%	7,6%	-1,1%	5,5%	6,6%	6,3%
Izvoz robe u milionima KM	4.369	4.427	4.899	5.222	4.834	5.043	5.261	5.463
Izvoz robe godišnji rast u %	-11,7%	1,3%	10,7%	6,6%	-7,4%	4,3%	4,3%	3,8%
Pokrivenost uvoza izvozom u %	59,8%	64,8%	71,0%	71,7%	76,6%	77,4%	79,1%	81,0%
Stopa nezaposlenosti %	25,2%	24,8%	21,0%	17,2%	11,7%	9,7%	8,7%	8,0%

Inflacija

Nakon dužeg perioda koje su karakterisali niska inflacija i čak deflacija, u toku 2019. godine bila je prisutna umjerena inflacija od 0,50% na godišnjem nivou.

Nezaposlenost

U 2019. godini smo svjedočili daljem nastavku trenda pada nezaposlenosti, koja je u 2019. godini, prema Anketi o radnoj snazi za 2019. godinu, imala značajniji pad i iznosila je 11,7% (u 2018. godini 17,2%, u 2017. godini - 21%, a 2016. godini - 24,8%). Stopa nezaposlenosti ostaje relativno visoka uprkos trendovima emigracije i smanjenja ukupnog broja stanovnika, te će tržište radne snage imati, prema Izvještaju MMF-a³, ograničavajući efekat na budući ekonomski rast.

Prosječna neto plata

Prosječna plata nakon oporezivanja (neto) plata u Republici Srpskoj, za 2019. godinu, iznosila je 906 KM, što je realno 5,3% više u odnosu na prosječnu neto platu isplaćenu u 2018. godini. Na povećanje prosječne neto plate uticale su promjene na tržištu rada, smanjenje stope nezaposlenosti, podsticaji Vlade RS u vezi sa povećanjem plata i i migracioni procesi.

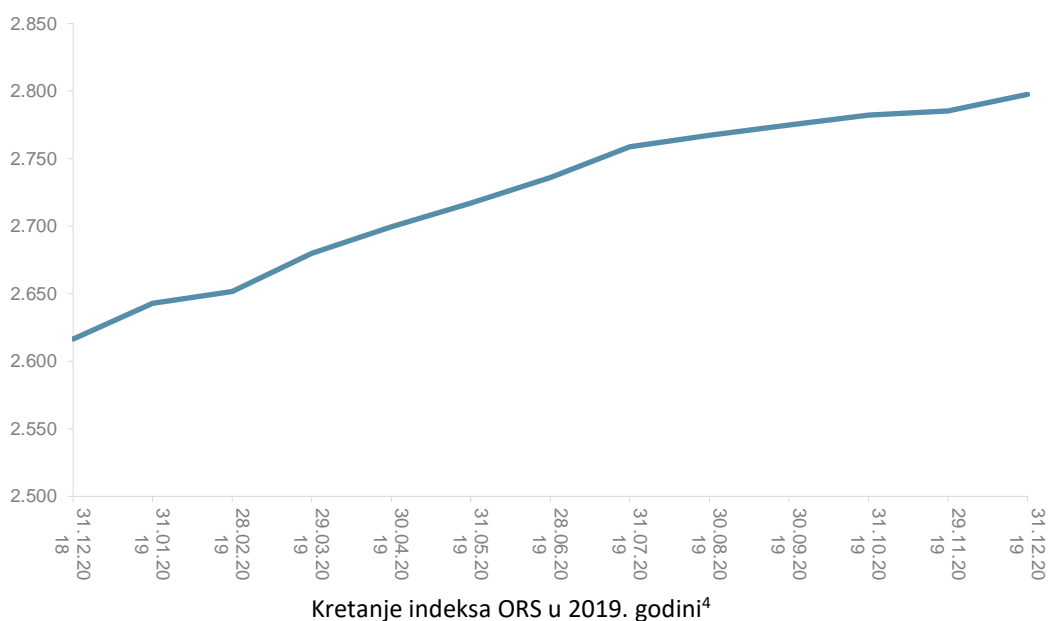
Spoljna trgovina

U 2019. godini je zabilježen pad izvoza od 3,8%, prije svega, zbog pada izvoza električne energije i prerađivačke industrije, dok je uvoz takođe smanjen 8,5% u odnosu na prethodnu godinu. Pokrivenost uvoza izvozom je, stoga, bila viša nego prethodne godine i iznosila je 75,3% (2018.-71,7%.) Pored Srbije, najveći spoljnotrgovinski partneri Republike Srpske su tradicionalno zemlje EU: Hrvatska, Slovenija, Italija i Njemačka.

Banjalučka berza

Indeks cijena obveznica na Banjalučkoj berzi (ORS) je imao rast od 6,97% u toku 2019. godine. Redovan promet obveznicama na službenom tržištu iznosio je 45.472.441 KM, što je činilo 52,7% redovnog prometa u 2019. godini. Javne ponude obveznica su iznosile 310.117.440 KM ili 65,7% ukupnog prometa ostvarenog na Banjalučkoj berzi u 2019. godini. Ovo govori u prilog činjenici da je trgovanje na Banjalučkoj berzi u toku 2019. godine bilo orijentisano na trgovanje, prije svega, državnim obveznicama.

³<http://www.imf.org/external/lang/bosnian/pubs/ft/scr/2018/cr1839b.pdf>: "Izvještaj MMF-a o zemlji br. 18/39"

Ukupan promet u 2019. godini u KM	Akcije	Fondovi	Obveznice	Trezorski zapisi	Ukupno	U %
Redovan promet	30.932.928	9.932.974	45.472.441	0	86.338.343	18,3%
Blok posao	27.884.703	0	0	0	27.884.703	5,9%
Aukcija za paket akcija	687.912	0	n/a	n/a	687.912	0,1%
Javna ponuda	7.000.000	0	310.117.440	39.990.320	357.107.760	75,6%
Preuzimanje	114.623	n/a	n/a	n/a	114.623	0,0%
UKUPNO					472.133.341	

EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND

Osnovni podaci

Naziv Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom:

Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka

Naziv dobrovoljnog penzijskog fonda: Evropski dobrovoljni penzijski fond

Broj i datum Rješenja Agencije za osiguranje Republike Srpske o davanju saglasnosti na prospekt: broj: 05-565-1/17 od 29.09.2017. godine

Broj i datum Rješenja Agencije za osiguranje Republike Srpske o davanju dozvole za organizovanje i upravljanje fondom: broj 05-564-1/17 od 29.09.2017. godine

Fond jeste fond posebne vrste, odnosno zasebna imovina, bez svojstva pravnog lica i ne podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit pravnih lica, kao ni poreza na dodatu vrijednost. Ostvareni prihodi od investiranja u cjelosti se pripisuju članovima Fonda. Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju. Moguće je i članstvo u više dobrovoljnih penzijskih fondova.

Podaci o visini naknada i troškova

U skladu sa Pravilnikom o naknadama, naknade, odnosno visinu naknada i troškova člana Fonda, Društvo obračunava i naplaćuje prema sledećim tarifnim stavovima:

Tarifni stav	Opis	Visina tarifnog stava
1.	Naknada prilikom uplate penzijskog doprinosa (ulazna naknada)	najviše do 1,9% od vrijednosti svake izvršene uplate

⁴ Izvor: www.blberza.com

2.	Naknada za upravljanje Fondom koja pripada Društvu	2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda
3.	Naknada za prenos računa člana Fonda na dobrovoljni penzijski fond koji organizuje i kojim upravlja drugo društvo za upravljanje	prema stvarnim troškovima prenosa, ali ne više od iznosa koji propiše Agencija za osiguranje Republike Srpske
4.	Prenos računa člana dobrovoljnog penzijskog fonda iz jednog u drugi fond kojim upravlja isto društvo za upravljanje	bez naknade
5.	Naknada za izlazak iz Fonda (u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za ostvarivanje prava na raspolaganje i povlačenje akumuliranih sredstava u slučaju vanrednih troškova liječenja ili trajne nesposobnosti za rad, „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 66/17)	bez naknade
6.	Naknada troškova u vezi sa kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrijednosti i kastodi usluga	prema stvarnim troškovima
7.	Naknada troškova po zahtjevu člana Fonda u vezi dostavljanja obavještenja predviđenih Zakonom	prema stvarnim troškovima

Upravni odbor Društva može donijeti odluku o promjeni naknada za vrijeme trajanja članstva u Fondu.

Takve izmjene i dopune Društvo dostavlja Agenciji za osiguranje Republike Srpske i svim članovima Fonda, odnosno obveznicima uplate na koje se te izmjene i dopune odnose, preko svoje internet prezentacije, najmanje 60 dana prije početka njihove primjene.

Podaci o poslovnom imenu i sjedištu kastodi banke

Nova banka a.d. Banja Luka

Kralja Alfonsa XIII 37a

78 000 Banja Luka

Telefon: 051/333-390

E-mail: custody@novabanka.com

Pravila poslovanja kastodi banke:

https://www.novabanka.com/upload/document/pravila_poslovanja_kastodi_banke_nove_banke_a_d_b.pdf

Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti RS broj: 01-UP-051-606/13, Nova banka a.d. Banja Luka je dobila dozvolu za obavljanje djelatnosti kastodi banke.

Osnovna načela investicione politike Fonda

Sredstva Fonda investiraju se u cilju ostvarivanja prihoda za članove Fonda. Pri tome se moraju uzeti u obzir sledeća načela:

- načelo sigurnosti imovine Fonda** - u strukturi imovine će se dominantno nalaziti dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“), a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor’s, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody’s,
- načelo diversifikacije portfelja** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje se razlikuju prema vrsti i emitentima, kao i prema drugim obilježjima,
- načelo likvidnosti** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj cijeni i
- načelo profitabilnosti** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje, uz uvažavanje prethodno navedenih načela, donose potencijalno najveći prinos.

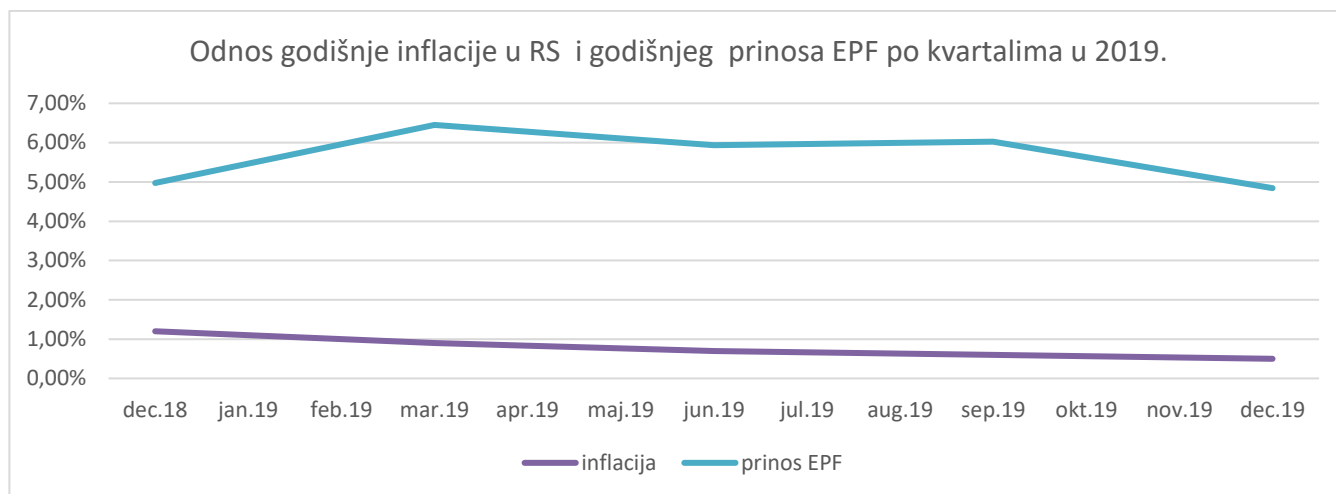
Fond karakteriše investiciona strategija i politika sa akcentom ulaganja u najsigurnije državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti, kao i pasivan način upravljanja portfeljom, u skladu sa definisanim principima investiranja i tržišnim okolnostima.

U cilju efikasnijeg praćenja i mjerenja rezultata Fonda, kao i formiranja jasnih očekivanja klijenata/članova Fonda o planiranoj strukturi ulaganja imovine Fonda, Društvo definiše referentni prinos (benčmark). Društvo ima za cilj da godišnje ostvari bolje rezultate, odnosno više stope prinosa u odnosu na definisan benčmark.

Investicioni cilj Fonda je realizacija kontinuiranog i stabilnog prinosa od dužničkih instrumenata u portfelju, uvećanog za dugoročne kapitalne dobitke od ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti. Investicioni horizont ulaganja Fonda je orjentisan na dugi rok.

Uspješnost investiranja sredstava Fonda mjeri se u odnosu na stopu inflacije u Bosni i Hercegovini, kao referentni prinos.

Investicioni cilj Fonda je da svake poslovne godine ostvari realan prinos, odnosno prinos koji je iznad godišnje stope inflacije, nakon troškova koji se naplaćuju iz imovine Fonda. Inflacija se izračunava putem indeksa potrošačkih cijena, a zvanične podatke o inflaciji objavljuje nadležni zavod za statistiku.

Strateška alokacija ulaganja imovine Fonda

Društvo definiše investicioni profil Fonda koji odgovara umjereno konzervativnoj politici investiranja koju sprovodi. Uzimajući u obzir da je cilj investiranja postizanje dugoročno stabilne stope prinosa koja odgovara manjem stepenu tolerancije ka riziku, imovina Fonda se pretežno ulaže u državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti.

Strateška investiciona alokacija podrazumjeva da prosječan odnos između investicionih instrumenata koji nose odgovarajući kamatni prinos i vlasničkih udjela u strukturi portfelja bude 70% prema 30%. Društvo neće ulagati imovinu Fonda u nekretnine.

U sklopu navedene alokacije, ulaganje u inostranstvo može biti maksimalno 40% od imovine Fonda, te će se, kako imovina Fonda bude rasla, zbog disperzije rizika nastojati ulagati sve veći procenat imovine van Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonskim ograničenjima (dužničke hartije od vrijednosti koje imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, koje emituju jedinice lokalne samouprave, preduzeća ili banke iz država članica Evropske unije, OECD-a i CEFT-e, i kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; akcije inostranih emitenata koji imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; udjele u otvorenim investicionim fondovima registrovanim u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e).

U narednoj tabeli su prikazani dugoročni investicioni ciljevi i strateški rasponi za pojedine instrumente, procentualno u odnosu na ukupnu imovinu Fonda:

	KLASA INVESTICIJA	CILJANO UČEŠĆE	MIN	MAX
1.	Dužničke hartije od vrijednosti (dugoročne i kratkoročne)	75%	60%	100%
2.	Vlasničke hartije od vrijednosti i udjeli u investicionim fondovima	10 %	0%	30%
3.	Depoziti	15 %	0%	20%
4.	Ostalo	0%	0%	10%
5.	UKUPNO	100%	-	-

Minimalni garantovani prinos Fonda

Svakom članu Fonda, u momentu kada stekne uslov za isplatu sredstava, Društvo garantuje iznos od 50% svih neto izvršenih uplata (uplata u Fond umanjene za ulaznu proviziju). Uz taj iznos, Društvo garantuje da će isti biti uvećan za garantovani godišnji prinos koji iznosi 0,10%. Iznos garantovanih sredstava na individualnom računu člana Fonda će zavistiti od dužine perioda ulaganja u Fond, visine uplata, kao i broja uplata i broja isplata iz Fonda. Iznos garantovanih sredstava za svakog člana Fonda se utvrđuje svake godine na dan 31.12. u svrhu finansijskog izvještavanja Društva i u trenutku podnošenja zahtjeva za raspolaganje i povlačenje sredstava člana Fonda.

Na dan 31.12.2019. godine, Društvo nije imalo potrebu da vrši rezervisanja po osnovu garantovanog prinosa članovima Fonda, jer je, za sve članove Fonda, ostvareni prinos bio veći od garantovanog.

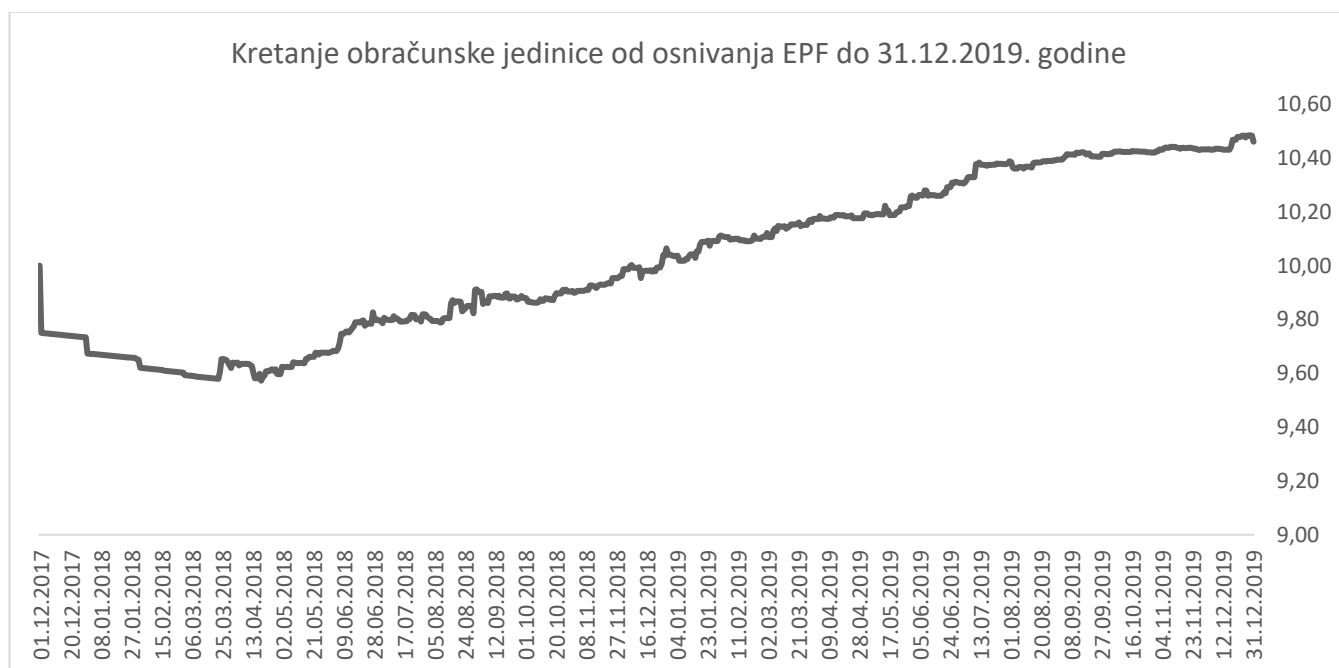
Informacije o poslovanju

Ostvareni prinos Fonda i neto imovina⁵

Prinos se obračunava kao neto prinos, odnosno prinos nakon odbitka naknada i troškova i obračunava se za posljednjih 12 mjeseci do dana objavljivanja, odnosno kumulativno za period od pet godina i od početka poslovanja (30.11.2017. godine) i izražava se kao prinos na godišnjem nivou.

Prinos ostvaren u toku 2019. godine (posljednjih 12 meseci do dana objavljivanja) iznosi 4,34180%.

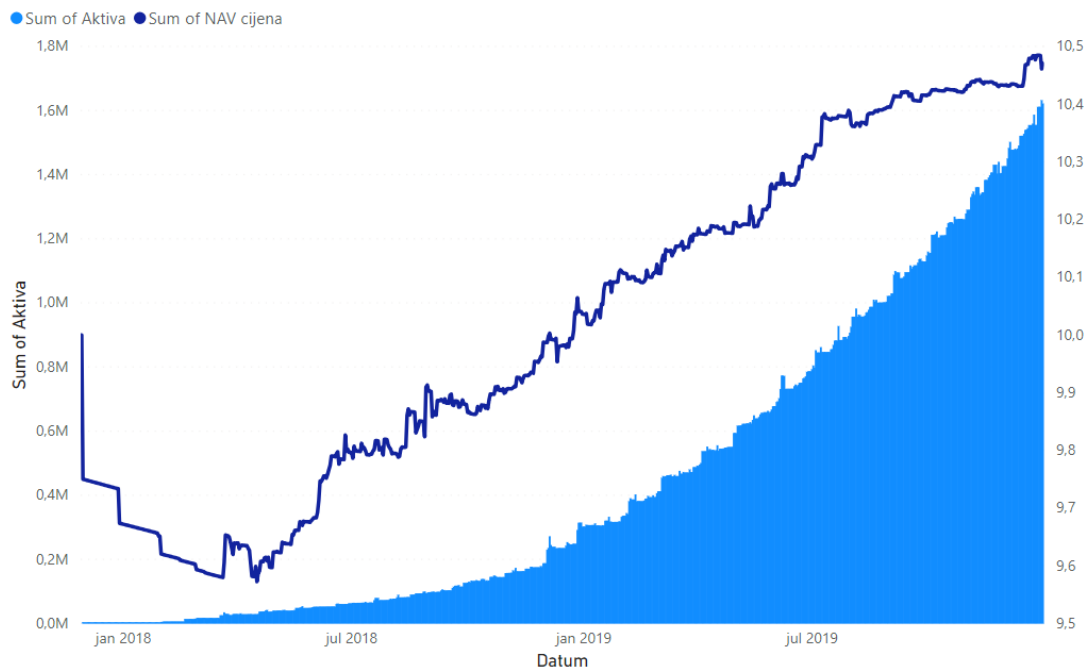
Prinos od početka poslovanja (30.11.2017. godine) iznosi 2,22579%.

Obračunska jedinica je imala kontinuirani rast od marta 2018. godine, kada je Fond počeo sa aktivnim investiranjem sredstava u skladu sa investicionom politikom Fonda.

Neto imovina Fonda

⁵ Za obračun prinosa Fonda se koristi Odluka o načinu obračunavanja prinosa dobrovoljnog penzijskog fonda (https://www.nbs.rs/internet/latinica/20/npf/obracunavanje_prinosa.pdf), donijeta od strane Narodne banke Srbije, budući da ne postoji lokalni propis za izračun od strane nadležnog regulatora.

Neto imovina Fonda je kontinuirano rasla svakog mjeseca sa povećanjem uplata u Fond.

Godina	Mjesec	Uplate/isplate u KM	Prosječna uplata	Broj uplata
2019	Jan	29.538,90	62,06	476
2019	Feb	76.778,90	74,91	1025
2019	Mar	78.078,90	75,51	1034
2019	Apr	83.298,90	76,28	1092
2019	May	105.568,90	56,97	1853
2019	Jun	109.268,90	56,50	1934
2019	Jul	112.358,50	51,85	2167
2019	Aug	117.285,84	51,19	2291
2019	Sep	127.827,17	49,80	2567
2019	Oct	134.897,17	48,65	2773
2019	Nov	145.817,17	47,24	3087
2019	Dec	186.917,17	52,24	3578
Total		1.307.636,42	54,77	23877

Isplate iz Fonda u toku 2019. godine

Godina	Mjesec	Uplate/isplate u KM	Prosječna uplata	Broj uplata
2019	Jan	-2.736,85	-547,37	5
2019	Mar	-508,15	-508,15	1
2019	Apr	-1.681,34	-336,27	5
2019	May	-1.019,70	-509,85	2
2019	Jun	-767,26	-767,26	1
2019	Jul	-1.625,54	-812,77	2
2019	Aug	-402,35	-201,18	2
2019	Sep	-803,61	-803,61	1
2019	Oct	-3.779,21	-1.259,74	3
2019	Nov	-848,39	-848,39	1
2019	Dec	-2.627,09	-1.313,55	2
Total		-16.799,49	-671,98	25

Struktura imovine Fonda

Na dan 31.12.2019. godine, Fond je imao sljedeću strukturu imovine:

Vrsta imovine	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Iznos u KM	% aktive	Iznos u KM	% aktive
Račun kod KASTODI banke - domaća valuta	92.250,87	5,69%	34.630,64	11,46%
Ulaganja u obične akcije - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	29.130,80	1,80%	8.021,12	2,65%
Obveznice - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	1.251.891,38	77,20%	217.993,51	72,15%
Depoziti kod domaćih banaka	240.000,00	14,80%	40.000,00	12,24%
Potraživanja po osnovu kamata	104,14	0,01%	15,25	0,01%
Potraživanja po osnovu dividendi	1.088,94	0,07%	443,92	0,15%
AVR-Obračunata pripadajuća kamata na obveznice	7.065,59	0,44%	1.050,60	0,35%
Ukupno	1.621.531,72	100,00%	302.155,04	100,00%

Na dan 31.12.2019. godine, Fond je imao sljedeće novčane depozite:

Naziv banke	Iznos depozita u KM	Rok depozita u mjesecima	Datum oročenja	Učešće u imovini %
MF Banka a.d. Banja Luka	10.000,00	13	06.12.2018.	0,62%
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	20.000,00	25	28.12.2018.	1,23%
MF Banka a.d. Banja Luka	15.000,00	24	07.02.2019.	0,93%
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	24.000,00	25	12.04.2019.	1,48%
MF Banka a.d. Banja Luka	20.000,00	24	03.06.2019.	1,23%
MF Banka a.d. Banja Luka	26.000,00	24	12.07.2019.	1,60%
MF Banka a.d. Banja Luka	13.000,00	24	08.08.2019.	0,80%
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	22.000,00	25	11.09.2019.	1,36%
MF Banka a.d. Banja Luka	50.000,00	18	15.11.2019.	3,08%
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	40.000,00	25	30.12.2019.	2,47%
UKUPNO	240.000,00			14,80%

Na dan 31.12.2019. godine, Fond nije imao ulaganja u nekretnine, niti je bilo ulaganja u nekretnine u toku 2019. godine.

Na dan 31.12.2019. godine, Fond je imao sljedeću strukturu ulaganja u hartije od vrijednosti:

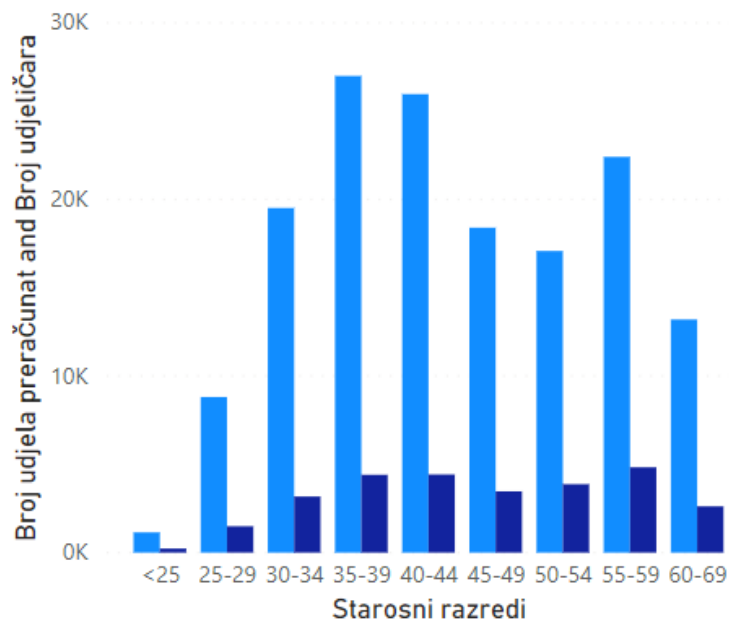
Klasa evaluacije	Fin. sredstva raspoloživa za prodaju		Total		Fin. sredstva raspoloživa za prodaju		Total			
	Količina	Fer vrijednost	Količina	Fer vrijednost	Količina	Fer vrijednost	Količina	Fer vrijednost	Količina	Fer vrijednost
▲										
☐ Obične akcije	30.664,0	29.130,80	30.664,0	29.130,80					30.664,0	29.130,80
TLKM-R-A : BLSE / P-D-Obi	30.664,0	29.130,80	30.664,0	29.130,80					30.664,0	29.130,80
☐ Obveznice					1.494.883,0	1.251.890,60	1.494.883,0	1.251.890,60	1.494.883,0	1.251.890,60
RSBD-O11 : BLSE / P-D-Obv					25,0	29.195,00	25,0	29.195,00	25,0	29.195,00
RSBD-O15 : BLSE / P-D-Obv					40,0	40.004,00	40,0	40.004,00	40,0	40.004,00
RSDS-O-H : BLSE / P-D-Obv					37.000,0	29.896,00	37.000,0	29.896,00	37.000,0	29.896,00
RSOD-O-A : BLSE / P-D-Obv					6.538,0	1.833,92	6.538,0	1.833,92	6.538,0	1.833,92
RSRS-O-A : BLSE / P-D-Obv					32.284,0	12.784,46	32.284,0	12.784,46	32.284,0	12.784,46
RSRS-O-B : BLSE / P-D-Obv					33.696,0	13.410,97	33.696,0	13.410,97	33.696,0	13.410,97
RSRS-O-C : BLSE / P-D-Obv					69.226,0	27.470,68	69.226,0	27.470,68	69.226,0	27.470,68
RSRS-O-D : BLSE / P-D-Obv					48.440,0	23.941,47	48.440,0	23.941,47	48.440,0	23.941,47
RSRS-O-E : BLSE / P-D-Obv					84.348,0	49.596,62	84.348,0	49.596,62	84.348,0	49.596,62
RSRS-O-F : BLSE / P-D-Obv					83.862,0	49.628,53	83.862,0	49.628,53	83.862,0	49.628,53
RSRS-O-G : BLSE / P-D-Obv					66.150,0	38.697,75	66.150,0	38.697,75	66.150,0	38.697,75
RSRS-O-H : BLSE / P-D-Obv					69.300,0	47.685,33	69.300,0	47.685,33	69.300,0	47.685,33
RSRS-O-I : BLSE / P-D-Obv					202.517,0	158.125,27	202.517,0	158.125,27	202.517,0	158.125,27
RSRS-O-J : BLSE / P-D-Obv					147.771,0	131.796,95	147.771,0	131.796,95	147.771,0	131.796,95
RSRS-O-K : BLSE / P-D-Obv					262.429,0	259.411,07	262.429,0	259.411,07	262.429,0	259.411,07
RSRS-O-L : BLSE / P-D-Obv					257.257,0	249.024,78	257.257,0	249.024,78	257.257,0	249.024,78
RSRS-O-M : BLSE / P-D-Obv					94.000,0	89.387,80	94.000,0	89.387,80	94.000,0	89.387,80
Total	30.664,0	29.130,80	30.664,0	29.130,80	1.494.883,0	1.251.890,60	1.494.883,0	1.251.890,60	1.525.547,0	1.281.021,40

Broj i struktura članova Fonda

Na dan 31.12.2019. godine, Fond je imao 3.169 aktivnog člana Fonda, za koje su vršene uplate u prethodnom periodu. U toku 2019. godine bilo je 25 isplata članovima Fonda koji su, u skladu sa zakonskim propisima, podnijeli zahtjev za raspolaganje akumuliranim sredstvima u Fondu.

U strukturi članova Fonda, polna struktura je relativno ravnomjerna sa 55,6% muških i 44,4% ženskih članova.

Gender	Muško		Žensko		Ukupno	
	Broj udjela	Broj udjeljučara	Broj udjela	Broj udjeljučara	Broj udjela	Broj udjeljučara
▲						
☐ <25	909,22	19	236,32	7	1.145,54	26
☐ 25-29	4.953,43	90	3.856,87	69	8.810,31	159
☐ 30-34	9.170,85	189	10.344,43	158	19.515,28	347
☐ 35-39	14.152,85	292	12.838,08	198	26.990,94	490
☐ 40-44	13.135,73	271	12.827,20	203	25.962,93	474
☐ 45-49	9.354,60	240	9.044,08	179	18.398,68	419
☐ 50-54	9.942,21	241	7.135,72	190	17.077,93	431
☐ 55-59	10.708,19	265	11.702,04	255	22.410,22	520
☐ 60-69	6.550,92	155	6.650,95	148	13.201,86	303
Ukupno	78.878,01	1762	74.635,69	1407	153.513,69	3169

Prosječna starost članova Fonda je 45,6 godina (u 2018. godini je bila 44,35 godina), što u velikoj mjeri odražava i prosječnu starost stanovništva u Republici Srpskoj. Najmlađi član Fonda ima 20,8 godina, a najstariji 65,1 godine. Na dan 31.12.2019. godine, prosječan iznos akumuliranih sredstava iznosi 507,2 KM po članu Fonda. Od ukupnog broja aktivnih članova Fonda, njih 98,55% su postali članovi putem penzijskih planova, dok je samo 1,45% članova pristupilo Fondu putem individualnih ugovora o članstvu.

Upravljanje rizicima

Sistem upravljanja rizicima podrazumijeva identifikovanje, mjerenje i analizu rizika, ublažavanje rizika i kontrolu rizika, radi efikasnog upravljanja rizicima u cilju povećanja tržišne vrijednosti imovine Fonda, odnosno ostvarivanje odgovarajućeg prinosa.

Društvo sprovodi umjereno konzervativnu investicionu politiku koja prihvata nizak nivo tolerancije ka riziku. Najvažniji kriterijum prilikom donošenja odluka o ulaganju je sigurnost određene investicije, a zatim i potencijalni prinos.

Iako se rizik ne može u potpunosti izbjeći, kvalitetnim postupcima upravljanja rizikom moguće ga je svesti na najmanju moguću mjeru.

U svom poslovanju, Društvo naročito posvećuje pažnju sljedećim rizicima: tržišnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti, riziku usklađenosti sa propisima, te operativnom riziku.

Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na vrijednost imovine Fonda zbog promjena na tržištu. Ovaj rizik obuhvata rizik kamatnih stopa, rizik promjena u cijenama hartija od vrijednosti, kao i valutni rizik.

Cjenovni rizik je rizik promjene cijene vlasničkih hartija od vrijednosti ili, kod derivativnog finansijskog instrumenta, promjene cijene osnovnog instrumenta.

U strukturi imovine Fonda na dan izvještavanja, vrijednost akcija je iznosila 29.131 KM, što čini 1.8% imovine Fonda.

Oznaka sredstva	Klasa sredstva	Količina na početku perioda	Fer cijena na početku perioda	Fer vrijednost na početku perioda	Količina na kraju perioda	Fer cijena na kraju perioda	Fer vrijednost na kraju perioda	Razlika u količini HOV	Razlika u fer vrijednosti
TLKM-R-A	P-D-Obi	9.664	0,83	8.021	30.664	0,95	29.131	21.000	21.110

Na dan izvještavanja, u portfelju akcija Fonda su bile samo akcije Telekoma Srpske a.d. Banja Luka. Akcije ovog emitenta u izvještajnom periodu su rasle sa 0,83 KM po akciji na 0,95 KM po akciji, što je rezultovalo rastom vrijednosti imovine Fonda za 1.159,68 KM, ako gledamo početnu količinu akcija. U izvještajnom periodu, Fond je kupio ukupno 21.000 akcija po cijeni od 0,84 KM po akciji.

Fond je, takođe, u svojim knjigama prikazao 756 KM po osnovu prihoda od dividende od emitenta Telekoma Srpske a.d. Banja Luka.

Promjenom cijene akcija za 1%, promjenice se vrijednost portfelja Fonda za 291 KM.

Rizik kamatne stope predstavlja vjerovatnoću negativnog uticaja promjene nivoa kamatnih stopa na cijenu obveznice.

Na dan izvještavanja, ukupna vrijednost obveznica u portfelju Fonda je iznosila 1.251.891 KM, što čini 77% imovine Fonda, pa možemo zaključiti da je imovina u velikoj mjeri izložena riziku promjene nivoa kamatnih stopa. Što je dospjeće obveznice duže, ovaj rizik je veći (i obratno), jer i najmanje promjene kamatnih stopa izazivaju značajne promjene cijene obveznica.

Rizik kamatne stope u portfelju Fonda mjerimo duracijom koja je data u tabeli ispod:

Oznaka hartije	Broj obveznica	Ukupna vrijednost na dan izvještavanja	Zadnji datum trgovanja	Cijena u % na zadnji dan trgovanja	Datum dospjeća	God. do dospjeća	Cijena na dan izvještaja	Efekt. prinos	Duracija	Modif. duracija	Promjena vrijednosti obveznica za promjenu kamatne stope od 1 procentni poen
RSBD-O11	25	29.195	06.09.2019	116,78	08.04.2029	9,0	116,78%	1,99%	7,84	7,69	2.245
RSBD-O15	40	40.004	08.10.2019	100,01	12.10.2029	9,0	100,01%	2,30%	8,82	8,62	3.450
RSDS-O-H	37.000	29.896	20.12.2019	101	10.10.2023	3,0	101,00%	1,99%	1,95	1,91	570
RSOD-O-A	6.538	1.834	23.05.2018	93,5	15.01.2023	3,0	100,00%	1,50%	1,98	1,95	36
RSRS-O-A	32.284	12.784	19.12.2019	99	15.07.2023	3,0	99,00%	2,02%	1,95	1,91	244
RSRS-O-B	33.696	13.411	19.12.2019	99,5	30.12.2023	3,0	99,50%	1,71%	2,41	2,37	318
RSRS-O-C	69.226	27.471	20.12.2019	99,21	14.11.2023	3,0	99,21%	1,85%	2,29	2,24	617
RSRS-O-D	48.440	23.941	06.12.2019	98,85	30.06.2024	4,0	98,85%	1,99%	2,38	2,34	560
RSRS-O-E	84.348	49.597	11.12.2019	98	24.06.2025	5,0	98,00%	2,22%	2,83	2,77	1.374
RSRS-O-F	83.862	49.629	19.12.2019	98,63	15.06.2025	5,0	98,63%	1,99%	2,81	2,76	1.369
RSRS-O-G	66.150	38.698	30.12.2019	97,5	08.01.2026	6,0	97,50%	2,26%	3,37	3,30	1.276
RSRS-O-H	69.300	47.685	17.12.2019	98,3	10.10.2026	6,0	98,30%	1,98%	3,60	3,53	1.682
RSRS-O-I	202.517	158.125	30.12.2019	97,6	11.10.2027	7,0	97,60%	2,10%	4,05	3,97	6.276
RSRS-O-J	147.771	131.797	23.12.2019	99,1	02.01.2029	9,0	99,10%	1,69%	4,76	4,68	6.168
RSRS-O-K	262.429	259.411	19.12.2019	98,85	07.12.2029	9,0	98,85%	1,73%	5,14	5,05	13.100
RSRS-O-L	257.257	249.025	30.12.2019	96,8	20.03.2031	11,0	96,80%	2,02%	6,22	6,10	15.191
RSRS-O-M	94.000	89.388	31.12.2019	95,09	30.11.2032	12,0	95,09%	2,15%	7,80	7,64	6.828
		1.251.891							4,99	4,90	61.304

Ponderisana duracija obveznica na dan izvještavanja iznosi 4,99, dok ponderisana modifikovana duracija iznosi 4,90 KM. Ovo znači da ukoliko bi se kamatna stopa promijenila za 1% na sve obveznice (jedan procentni poen), vrijednost obveznica u portfelju Fonda bi se promijenila za 4,90%, odnosno za 61.304 KM.

Devizni rizik predstavlja vjerovatnoću (neizvjesnost) negativnog uticaja promjene deviznog kursa na vrijednost portfelja Fonda.

Fond nije izložen valutnom riziku na dan izvještavanja.

Kreditni rizik

Najveću izloženost kreditnim rizicima u 2019. godini Fond je imao prema Republici Srpskoj i prema depozitima kod poslovnih banaka.

Opis izloženosti	Izloženost u KM	Udio u imovini
Izloženost prema bankama	332.250,87	20,49%
Izloženost prema Republici Srpskoj	1.251.891,38	77,20%
	1.584.142,25	97,69%

Društvo redovno prati kreditni rejting dužnika i ulaže imovinu samo u one hartije od vrijednosti koje ispunjavaju Zakonom i podzakonskim aktima propisane kriterijume za ulaganje u dužničke hartije od vrijednosti. Pri procjeni

kreditne sposobnosti dužnika, Društvo analizira finansijsko stanje, poslovnu djelatnost, kvalitet menadžmenta, sektorsko i makroekonomsko okruženje dužnika.

U cilju upravljanja rizikom države, Društvo kontinuirano vodi računa o prikupljanju informacija o svim relevantnim makroekonomskim pokazateljima privrede i informacijama o budžetu.

Generalno posmatrano, u skladu sa kriterijumima zaduženosti prema Međunarodnom monetarnom fondu i Svjetskoj banci, Republika Srpska spada u srednje zadužene zemlje.

Dana 06.09.2019. godine, Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard&Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“, dok je Moody's, u februaru 2018. godine, takođe potvrdio Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3" sa stabilnim izgledima.

Izloženost kreditnim rizicima prema bankama se prati kontinuirano, tako što se svakodnevno prati izloženost imovine Fonda prema bankama. Pored navedenog, internim aktima Društva su propisani kriterijumi koje banke moraju ispuniti (sa stanovišta veličine kapitala, rezultata u poslovanju, revizorskih izvještaja). Imajući u vidu određeni nivo kreditnog rizika prema bankama, kroz usvojeni proces izvještavanja pratimo finansijske rezultate banaka.

Rizik likvidnosti i rizik usklađenosti aktive i pasive

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda zbog nesposobnosti Fonda da ispunjava svoje dospjele obaveze radi otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva ili povlačenja postojećih izvora finansiranja. Ovaj rizik je usko vezan sa rizikom usklađenosti aktive i pasive. Rizik usklađenosti aktive i obaveza je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda zbog neusklađenosti dospjeća aktive sa dospjećem obaveza.

Dospijeće obaveza prema članovima Fonda zavisi od datuma povlačenja sredstava. Pravo na starosnu penziju ima osiguranik kada navršši 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja. Osiguranik koji nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navršši 60 godina života i 40 godina penzijskog staža. Osiguranik žena koja nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navršši 58 godina života i 35 godina staža osiguranja.⁶

Prema podacima Fonda PIO RS na dan 31.12.2019. godine, prosječna starost korisnika prava lične penzije na dan ostvarivanja prava iznosi 60,24 godina.⁷

Ukupne obaveze Fonda na dan izvještavanja su iznosile 14.247 KM, dok je ukupna likvidna imovina Fonda 1.621.532 KM, iz čega zaključujemo da je Fond jako likvidan.

Stanje udjela po starosti udjelničara dat je u tabeli ispod.

Starosni razred udjelničara	Broj udjelničara	Broj udjela	Vrijednost udjela na dan izvještavanja	Udio u vrijednosti	Kumulativno broj udjelničara	Kumulativno broj udjela	Kumulativno vrijednost udjela na dan izvještavanja	Kumulativno udio u vrijednosti
>=65	6	190	1.987	0%	6	190	1.987	0%
60-64,99	297	13.012	136.236	8%	303	13.202	138.223	9%
55-59,99	520	22.410	234.634	15%	823	35.612	372.857	23%
50-54,99	431	17.078	178.805	11%	1.254	52.690	551.663	34%
45-49,99	419	18.399	192.634	12%	1.673	71.089	744.297	46%
40-44,99	474	25.963	271.831	17%	2.147	97.052	1.016.128	63%
35-39,99	490	26.991	282.594	18%	2.637	124.043	1.298.722	81%
30-34,99	347	19.515	204.324	13%	2.984	143.558	1.503.046	94%
25-29,99	159	8.810	92.244	6%	3.143	152.368	1.595.290	99%
20-24,99	26	1.146	11.994	1%	3.169	153.514	1.607.284	100%
Total	3.169	153.514	1.607.284	1				

Ukoliko pretpostavimo da je prosječni odlazak udjelničara u penziju 60. godina, onda je projektovani odliv po razredima dat u narednoj tabeli:

Godina do penzije po razredima	Odliv broja udjela	Odliv u KM
Do 1 godine	13.201,86	138.223,12
1,01-5	22.410,22	234.634,37

⁶ Član 41. i 42. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju (objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 134 od 31. decembra 2011, 82/13, 96/13, 103/15)

⁷ <http://www.fondpiors.org/statisticki-bilteni/statisticki-bilteni-2019/>

5,01-10	17.077,93	178.805,42
Preko 10 godina	100.823,68	1.055.620,86

Iz tabele iznad se vidi da je projektovani odliv po obnovu povlačenja udjela u narednih 12 mjeseci ukupno 13.202 udjela. Ukoliko u projekciju uključimo i tablice smrtnosti, dolazimo do ukupnog iznosa 13.734 udjela koji bi se trebalo isplatiti postojećim udjeličarima u narednih 12 mjeseci (143.790 KM).

Prosječna duracija aktive iznosi 4,07, dok prosječno dospjeće pasive iznosi 15,68, što znači da je Fond likvidan.

Rizik usklađenosti

Društvo nastoji smanjiti rizik usklađenosti sa propisima konstantnim praćenjem propisa iz oblasti svog poslovanja, te prilagođavanjem svog poslovanja sa istim. U tabeli ispod je dat pregled usklađenosti ulaganja Fonda sa ograničenjima ulaganja koja su predviđena Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima:

Vrsta imovine	Iznos u KM	% imovine	% neto imovine	% vlasničkog učešća	Zakonsko ograničenje
Račun kod KASTODI banke - domaća valuta	92.250,87	5,69%	5,74%		Novčana sredstva na računu kod kastodi banke ne predstavljaju ulaganje u novčane depozite u smislu ograničenja propisanih Zakonom. Maksimalni rok držanja novčanih sredstava na računu kod kastodi banke propisuje Agencija, ali još uvijek isti nije propisan.
Ulaganja u obične akcije - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	29.130,80	1,80%	1,81%	0,006%	<ul style="list-style-type: none"> Ulaganjem imovine ne može se sticati više od 15% vlasničkog učešća, odnosno akcija sa pravom glasa jednog emitenta; Do 10% vrijednosti imovine može se uložiti u hartije od vrijednosti jednog emitenta ili više emitenata koji su povezana lica; Do 35% vrijednosti imovine može se ulagati u akcije koje emituju pravna lica sa sjedištem u BiH, a kojima se trguje na najvišem berzanskom tržištu ili najvišem segmentu drugog uređenog javnog tržišta.
Obveznice - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	1.251.891,38	77,20%	77,89%		Najviše 80% vrijednosti imovine može se ulagati u dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuju BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH
Depoziti	240.000,00	14,80%	14,93%		Do 20% vrijednosti imovine može se uložiti u novčane depozite i depozitne potvrde kod banaka u BiH koje imaju certifikat o članstvu u programu osiguranja depozita, s tim da se u novčane depozite ili depozitne potvrde kod jedne banke može uložiti do 10% neto vrijednosti imovine
Komercijalna banka	106.000	8,26%	8,34%		
MF banka	134.000	6,54%	6,59%		
Potraživanja po osnovu kamata	104,14	0,01%	0,01%		
Potraživanja po osnovu dividendi	1.088,94	0,07%	0,07%		
AVR - Obračunata pripadajuća kamata na obveznice	7.065,59	0,44%	0,35%		
	1.621.531,72	100%			

Operativni i rizik eksternalizacije

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda i Društva zbog propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Rizik eksternalizacije nastaje kada Društvo ugovorno povjerava drugoj strani obavljanje određenih aktivnosti koje bi inače samo obavljalo, te se kao takav i ne kvantifikuje zasebno, već se sagledava njegov uticaj kroz ostale rizike (operativni, strateški, reputacioni, pravni, itd.) koji bi mogli imati štetni učinak na finansijski rezultat, kontinuitet poslovanja ili ugled Društva i Fonda.

Operativnim rizikom se upravlja donošenjem i poštovanjem internih akata, pravila i procedura u Društvu kako bi se greške, propusti, zloupotrebe zaposlenih i drugih lica svele na što manju mjeru. U registar rizika nije upisan neki posebni operativni rizik koji se desio ili bi se mogao desiti.

Društvo nije eksternalizovalo aktivnosti koje su od suštinske važnosti za poslovanje Fonda i Društva, te u skladu sa tim, smatramo da izloženost poslovanja Društva i Fonda ovom riziku nije značajna.

Strateški rizik

Strateški rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda usljed loših poslovnih odluka, neodgovarajućeg sprovođenja tih odluka ili nedostatka sagledavanja promjena u finansijskom sistemu, odnosno nepostojanja dugoročne razvojne komponente u upravljačkom i rukovodećem timu Društva. Pravilnikom o upravljanju rizicima je predviđeno da će se upravljanje strateškim rizicima odvijati kroz donošenje ključnih odluka na najvišem upravljačkom nivou u okviru procesa strateškog planiranja, praćenja i evaluacije provođenja usvojenih planova.

Pravni i regulatorni rizik

Pravni i regulatorni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda zbog propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje poslovanje Fonda, te internim aktima Društva, kao i zbog promjena u zakonima i propisima koji mogu materijalno uticati na poslovanje Društva i Fonda.

Pravilnikom o upravljanju rizicima je predviđeno da će se pravnim i regulatornim rizikom upravljati na način da zaposleni pravnik i Izvršni odbor u Društvu prate usklađenost poslovanja sa regulativom. Izvršni odbor i pravnik u Društvu će proaktivno djelovati prema nadležnim instucijama u smislu predlaganja izmjena zakonske regulative. Takođe, interna revizija će se zaduživati za kontrolu usklađenosti poslovanja sa internom i eksternom regulativom, kroz godišnje planove interne revizije i posebne revizije po nalogu.

Reputacioni rizik

Reputacioni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Fonda zbog gubitka povjerenja u integritet Fonda do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Fonda ili aktivnostima članova organa Društva, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje. Pravilnikom o upravljanju rizicima je predviđeno da će se reputacioni rizik minimizirati redovnim istupima u javnosti radi pozitivne prezentacije i odbrane stavova, ote bjelodanjivanjem informacija o poslovanju Fonda, čime se postiže transparentnost na više načina.

DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE

OSNIVANJE I DJELATNOST

Društvo koje upravlja Fondom je Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Sjedište Društva je u Banjoj Luci, ul. Kralja Petra I Karađorđevića 109/III. Matični broj Društva je 11157319, a JIB je 4404186440003.

Osnivačka sjednica skupštine Društva je održana 06. aprila 2017. godine, na kojoj je zaključen Ugovor o osnivanju Društva. Društvo je osnovano u formi zatvorenog akcionarskog društva od strane dva osnivača: Skupne pokojninske družbe d.d. Ljubljana i Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a.d. Banja Luka. U trenutku osnivanja, osnovni kapital Društva iznosio je 2.948.000 KM i podijeljen je na 2.948.000 običnih akcija klase „A“ koje glase na ime. Nominalna pojedinačna vrijednost jedne akcije iznosi 1 KM.

Ugovorom o osnivanju Društva, oznaka spisa – OPU 434/17, od 6. aprila 2017. godine, članom 34. definisano je da osnivači Društva imaju namjeru da nakon upisa realizuju povećanje osnovnog kapitala Društva drugom emisijom običnih akcija, ukupne vrijednosti emisije 1.452.000 KM, unaprijed poznatim investitorima: Evropskoj banci za obnovu i razvoj i Fondu za razvoj preduzeće (kojim upravlja Evropska banka za obnovu i razvoj). Ovo je i ostvareno nakon vanredne skupštine akcionara održane 22. juna 2017. godine.

Agencija za osiguranje Republike Srpske je dana 30.05.2017. godine Društvu izdala dozvolu za rad - obavljanje djelatnosti organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima Rješenjem broj: 4.05-559-1/17.

Društvo je upisano u sudski registar Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci dana 09.06.2017. godine pod brojem: 057-0-Reg-17-001064.

Osnovna djelatnost Društva je organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, šifra djelatnosti je 66.30 - upravljanje fondovima.

Društvo je upisano u Registar emitenata kod Komisije za hartije od vrijednosti RS pod brojem: 09-904-51/17 od 20.06.2017. godine. Akcije Društva registrovane su kod Centralnog registra HOV a.d. Banja Luka pod brojem: 01-8248/17 od 27.06.2017. godine, oznaka hartije: DEPD-R-A, ISIN kod BA100DEPDRA9, CFI kod ESVUFR.

Visina osnovnog kapitala Društva je 4.400.000,00 KM.

Na dan 31.12.2019. godine, Društvo je imalo sedam zaposlenih radnika sa punim radnim vremenom i jednog radnika sa dopunskim radom (internog revizora).

ORGANI DRUŠTVA

Skupština akcionara

Skupštinu akcionara Društva čine akcionari:

1. TRIGLAV POKOJNINSKA DRUŽBA D.D. LJUBLJANA, sa sjedištem Dunajska cesta, Ljubljana, Republika Slovenija, sa vlasničkim učešćem od 34% u osnovnom kapitalu Društva;
2. PENZIJSKI REZERVNI FOND REPUBLIKE SRPSKE A.D. BANJA LUKA, sa sjedištem u ulici Bana Milosavljevića broj 8, Banja Luka, sa vlasničkim učešćem od 33% u osnovnom kapitalu Društva,
3. EVROPSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ, međunarodna organizacija osnovana sporazumom; čije sjedište je u One Exchange Square, London EC2A 2JNm Ujedinjeno Kraljevstvo („EBRD“), sa vlasničkim učešćem od 16,50% u osnovnom kapitalu Društva i
4. FOND ZA RAZVOJ PREDUZEĆA, SICAV-SIF u formi société anonyme, osnovan u skladu sa zakonima Velikog Vojvodstva Luksemburga („ENEF“), sa vlasničkim učešćem od 16,50% u osnovnom kapitalu Društva.

Skupština akcionara je u 2019. godini održala jednu sjednicu, 4. redovnu, dana 28.05.2019. godine, na kojoj su usvojeni svi izvještaji i odluke iz djelokruga Skupštine akcionara, a koji se odnose na poslovanje Društva i Fonda u toku 2018. godine.

Upravni odbor Društva

Upravni odbor Društva nadležan je za odlučivanje o pitanjima koja se odnose na:

- upravljanje razvojem Društva i strategijom i nadziranjem Izvršnog odbora i administracije Društva,
- utvrđivanje ili odobravanje poslovnog plana Društva,
- usvajanje kvartalnih i šestomjesečnih finansijskih izvještaja Društva i Fonda.
- sazivanje sjednice Skupštine akcionara i utvrđivanje prijedloga dnevnog reda,
- davanje i opozivanje prokure,
- utvrđivanje prijedloga odluka Skupštine akcionara i kontrolu njihovog sprovođenja,
- donošenje odluka o drugim pitanjima u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom ili Statutom Društva.

Članovi Upravnog odbora

Aljoša Uršič - Predsjednik Upravnog odbora

Miloš Grujić – zamjenik predsjednika Upravnog odbora

Aleksandra Vukosavljević - član Upravnog odbora

U toku 2019. godine, Upravni odbor Društva je održao sedam sjednica na kojima je usvajao akta koja su se, prije svega, odnosila na redovno izvještavanje o poslovanju Društva i Fonda, usvajanje akata neophodnih za saradnju i ispunjavanje zakonskih obaveza prema regulatornim ograncima, kao i na dalje uspostavljanje poslovnih procesa i normativnog okvira u Društvu i Fondu.

Izvršni odbor Društva

- organizuje i vodi poslove i odgovoran je za donošenje i izvršavanje svih odluka iz svoje nadležnosti,
- zastupa Društvo i vodi poslovanje Društva u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom,
- stara se i odgovara za zakonitost rada Društva,
- zaključuje ugovore u ime Društva,
- predlaže poslovnu politiku,
- kvartalno izvještava Upravni odbor o svom radu,
- odlučuje o prijemu radnika i prestanku radnog odnosa u skladu sa opštim aktom Društva i zakonom, i
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i opštim aktima Društva.

Članovi Izvršnog odbora

Tomaž Završnik, član izvršnog odbora - direktor

Gordana Drobnyak, član izvršnog odbora - izvršni direktor

U toku 2019. godine, Izvršni odbor Društva je održao 21 sjednicu na kojima je donosio odluke vezane za poslovanje, održavanje poslovnih procesa i normativnog okvira u Društvu, kao i ostale odluke u skladu sa svojom nadležnošću.

Interni revizor

Djelokrug rada Internog revizora, ne ograničavajući se na navedeno, kao minimum obuhvata:

- planiranje poslova revizije, identifikovanje i procjenu prirode i nivoa rizika u vezi sa materijalno značajnim rizicima,
- procjenu adekvatnosti i efikasnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole u odnosu na:
 - identifikovanje, procjenu i upravljanje rizikom,
 - usaglašenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, uputstvima za rad, internim aktima i ugovorima,
 - tačnost, pouzdanost i potpunost finansijskih i drugih poslovnih informacija,
 - efikasnost, efektivnosti i ekonomičnost poslovanja,
 - zaštitu sredstava i informacija,
 - izvršavanje zadataka i postizanje ciljeva, i
- davanje preporuka Upravnom i Izvršnom odboru za poboljšanje sistema, procesa i aktivnosti.

Interna revizija je obavljana na osnovu Pravilnika o radu interne revizije koji je donesen od strane osnivačke Skupštine Društva i na osnovu godišnjeg Plana rada interne revizije za 2019. godinu.

U 2019. godini, na osnovu godišnjeg Plana rada za 2019. godinu, izvršene su sledeće revizije:

- upravljanja rizikom likvidnosti Fonda;
- o upravljanju investicijama Fonda;
- kontrola sprovođenja preporuka iz 2018. godine;
- Kontrola IT područja poslovanja;
- kvartalno izveštavanje o rizicima;

Svi izvještaji Internog revizora su razmatrani i usvojeni od strane Izvršnog odbora Društva, te su usvajane i sve njegove preporuke.

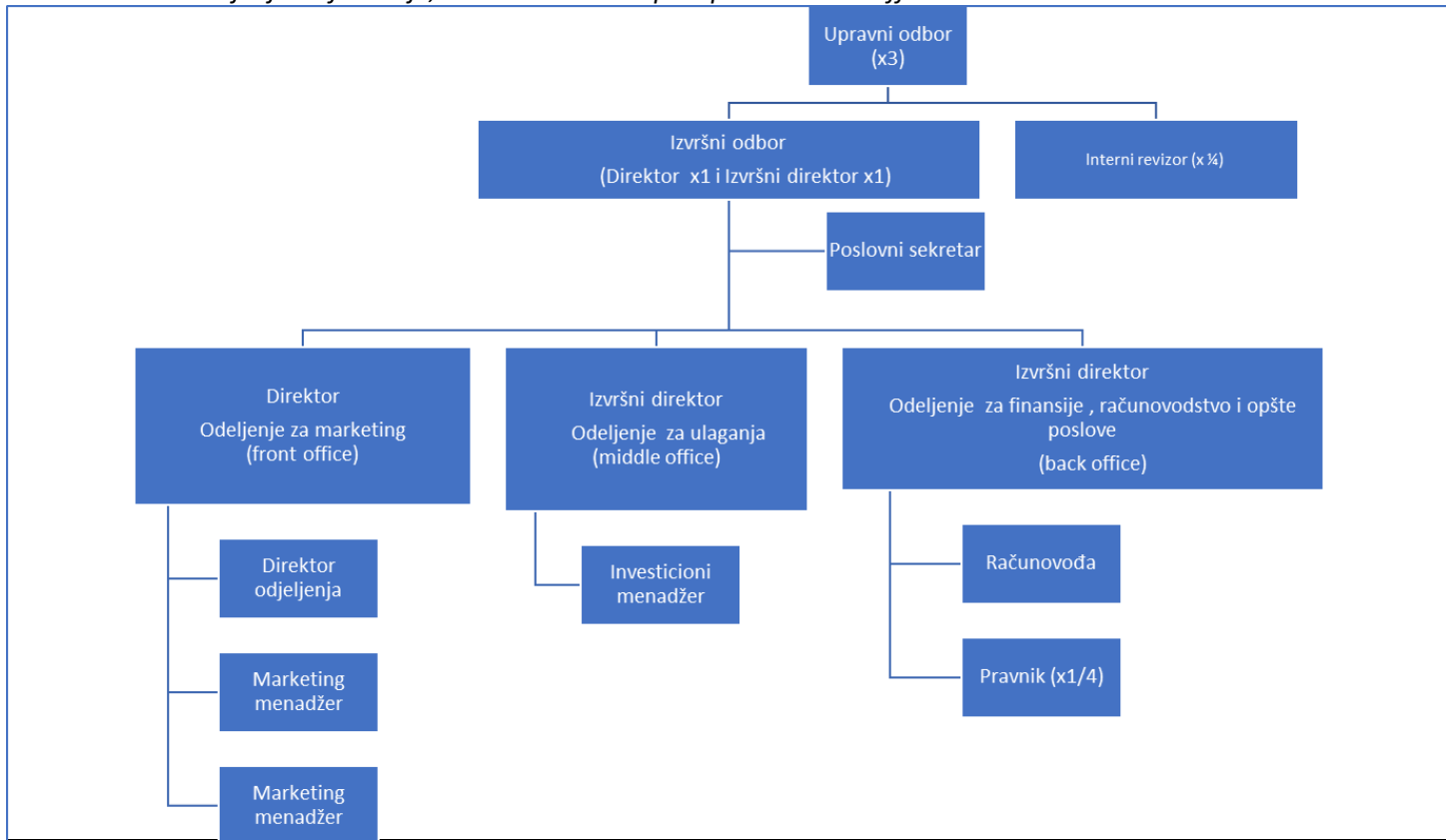
Organizaciona struktura

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova, trenutno ima 7 zaposlenih na puno radno vrijeme, dok je interni revizor angažovan kroz ugovor o dopunskom radu na ¼ radnog vremena. Društvo je od samog početka svojih aktivnosti opredeljeno da, kao poslodavac, u potpunosti poštuje i primjenjuje sve pozitivne zakonske propise koji definišu oblast zapošljavanja. Svi zaposleni su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme i ostvaruju sva zakonska prava.

Društvo je organizovano na sledeći način:

- *Upravni odbor Društva*, koga čini tri člana, predstavnika akcionara Društva;
- *Izvršni odbor Društva*, koga čini direktor i izvršni direktor;
- *Interni revizor*, koji je nezavisan u svom radu;

- Odeljenje za marketing-front office;
- Odeljenje za ulaganja-middle office;
- Odeljenje za finansije, računovodstvo i opšte poslove-back office.

Etički kodeks

U svom poslovanju, veliku pažnju posvećujemo poštovanju etičkih normi i kodeksa u cilju stvaranja i održavanja povjerenja u rad Društva, kao i promociji društveno odgovornog ponašanja.

Prihvatanjem Etičkog kodeksa, zaposleni postavljaju standard dobre prakse koga se pridržavaju kao minimuma u svom radu. Na osnovu Etičkog kodeksa nastojimo upravljati rizikom kontinuirane primjerenosti i prikladnosti, kao i rizikom sukoba interesa.

U svakodnevnom radu vodimo računa o sukobu interesa, kako bismo naše odluke donosili objektivno i nezavisno. Zaposleni u Društvu, ukoliko žele da kupuju ili prodaju hartije od vrijednosti, svoje aktivnosti moraju prethodno najaviti, a postoje i ograničenja za obavljanje transakcija, ukoliko Fond kupuje ili prodaje određene finansijske instrumente.

Standarde profesionalnog ponašanja kojima dajemo prioritet su:

Profesionalnost - Podrazumijeva obavljanje poslova na profesionalan način, poštujući načelo dobre prakse, uz stalno unapređenje profesionalnog znanja, obrazovanja i međusobnu razmjenu znanja i iskustava između zaposlenih i ostalih učesnika na tržištu kapitala.

Integritet tržišta kapitala – Zaposleni koji posjeduju informaciju koja još nije objavljena (povlašćena informacija), a koja može uticati na vrijednost finansijskog instrumenta, ne smiju djelovati ili navesti druge da djeluju na bazi te informacije.

Obaveze prema članovima Fonda - Zaposleni imaju obavezu da se ponašaju lojalno prema Društvu i sredstvima Fonda i u svom postupanju moraju ispoljiti razumnu brigu i oprezno prosuđivanje. Zaposleni moraju da deluju u korist Društva, Fonda i članova Fonda, čije interese moraju staviti iznad svojih interesa.

Obaveze prema Društvu - Zaposleni se u svom djelovanju moraju ponašati u korist Društva i Fonda, ne smiju uskratiti raspolaganje znanjima i sposobnostima koje posjeduju, ne smiju odati povjerljive informacije ili na drugu način nauditi poslovanju Društva i Fonda.

Investiciona analiza i investicione odluke - Prilikom sprovođenja investicione analize i donošenja investicionih odluka, zaposleni moraju da pokažu sistematičnost, nezavisnost i marljivost.

Zaposleni moraju imati razumnu i provjerenu osnovu za djelovanje koja je podržana adekvatnim istraživanjem za bilo koju analizu i investicionu odluku.

Sukob interesa - U slučaju kada zaposleni i imaju lični interes, koji je takav da utiče ili može da utiče na nepristrasno i objektivno vršenje poslova, onda postoji sukob interesa. Zaposleni ne smiju dozvoliti da njegov lični interes utiče na zakonito, objektivno i nepristrasno vršenje poslova.

Prijavljivanje neetičkih zahtjeva - Zaposleni koji smatraju da se od njih zahtjeva da postupaju na način koji je neprimjeren, neetički ili na drugi način nije u skladu sa Etičkim kodeksom, prijaviće takav zahtjev Izvršnom odboru. Zaposleni je dužan da neposredno pretpostavljenom prijavi kršenje pravila i principa Etičkog kodeksa od strane drugih zaposlenih.

Društveno odgovorno poslovanje i ulaganje

Društvo je posvećeno okolišnoj i društvenoj održivosti kroz stalnu usaglašenost sa nacionalnim ekološkim i socijalnim zakonodavstvom koji uključuje poštovanje ljudskih resursa i propisa o zdravlju i zaštiti na radu; kroz usaglašenost sa zahtevima Okolišne i društvene politike EBRD-a (2014)⁸ posebno provedbenim Zahtjevima: PZ 2 – Radna snaga i uvjeti rada, PZ 4 – Zdravlje i zaštita na radu i PZ 9 – Finansijski posrednici i obezbeđivanjem izgradnje investicionog portfolia Fonda poštujući:

1. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod aktivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Active Equity Investment⁹),

2. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod pasivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Pasive Equity Investment¹⁰).

U okviru projekta osnivanja i poslovanja, definisan je Plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (Environmental and social management plan - ESAP) koji uzima u obzir rezultate procjene životne sredine i društvene procjene, kao i rezultate konsultacija sa EBRD-om. Akcioni plan (ESAP) sadrži mjere ublažavanja i poboljšanja učinka, kao i aktivnosti koje se tiču utvrđenih društvenih i pitanja vezanih za zaštitu životne sredine. Sve transakcije Društva i Fonda se vrše u skladu sa Eliminacionom listom okolišnih i socijalnih pitanja EBRD-a¹¹. Za svaku transakciju se determiniše nivo rizika zaštite životne sredine i socijalnog rizika (visok/srednji/nizak) i definiše da li su potrebe dalje aktivnosti.

Društvo nema direktna ulaganja u zaštitu životne sredine. Ulaganja u životnu sredinu sprovode se plaćanjem odgovarajućih taksi regulisanih pozitivnim zakonskim propisima.

POSLOVANJE DRUŠTVA

Prinosni, finansijski i imovinski položaj Društva

Prinosni položaj Društva

Rentabilnost Društva se može posmatrati sa dva aspekta:

- rentabilnost ukupne imovine (sredstava) i
- rentabilnost sopstvenog kapitala.

Stopa prinosa na angažovanu imovinu u 2019. godini je iznosila -14,92%%, a stopa povrata na sopstveni kapital iznosi -15,07%%, što je u skladu sa dugoročnim planovima, te je i gubitak u skladu sa očekivanim i planiranim.

Rentabilnost se ogleda u sposobnosti Društva da sa što manjim ulaganjima ostvari što veći rezultat poslovanja. Preduzeće je rentabilno ako ima pozitivan rezultat, tj. ako su prihodi koje ostvaruje veći od rashoda. S obzirom da je na kraju godine Društvo ostvarilo veće rashode od prihoda ne može se reći da je u posmatranom periodu Društvo poslovalo rentabilno, ali budući da je Društvo u svojim prvim godinama poslovnih aktivnosti, rezultat poslovanja je u planskim okvirima.

⁸ <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

⁹ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

¹⁰ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

¹¹ Eliminaciona lista okolišnih i socijalnih pitanja EBRD-a je Dodatak 1. Okolišne i društvene politike EBRD-a (2014) (E&S Exclusion list is Appendix 1 to the EBRD's Environmental and Social Policy 2014: <http://www.ebrd.com/environmental-and-social-policy.html>)

Pozicija	2019. godina	2018. godina
1) Neto dobit u KM	-493.133	-555.470
2) Rashodi finansiranja u KM		0
Svega 1+2 u KM	-493.133	-555.470
Prosječna ukupna imovina u KM	3.304.977	3.831.024
Stopa prinosa na ukupnu imovinu ROA	-14,92%	-14,50%
Prosječan sopstveni kapital u KM	3.271.722	3.795.980
Stopa prinosa na sopstveni kapital ROE	-15,07%	-14,63%

Finansijski položaj Društva

Koeficijenti likvidnosti i stabilnosti Društva su povoljni. Koeficijent likvidnosti Društva iznosi 17,16, neto obrtni fond je 548.803,92 KM, a koeficijent finansijske stabilnosti iznosi 0,38, tako da postoji i trenutna likvidnost i sposobnost daljeg održavanja likvidnosti. Koeficijent finansijske stabilnosti Društva je značajno manji od jedan, što pokazuje da je dugotrajna imovina finansirana iz dugoročnih izvora i da ne postoji opasnost od insolventnosti Društva.

Likvidnost Društva

Društvo stalno raspoloživo dovoljnim iznosom likvidnih sredstava radi izmirenja obaveza iz poslovanja, metodom stalnog praćenja priliva i odliva sredstava.

r.br.	Pozicija	2019. godina	2018. godina
1.	Gotovina u KM	574.664,20	211.232,67
2.	Kratkoročna potraživanja u KM	8.090,11	3.687,23
3.	Gotovina i kratkoročna potraživanja (1+2) u KM	582.754,31	214.919,90
4.	Kratkoročne obaveze u KM	33.950,39	32.558,21
5.	Koeficijent likvidnosti (3/4)	17,16	6.60
6.	Neto obrtni fond (3-4) u KM	548.803,92	182.361,69
7.	Stalna imovina//Dugoročno vezana imovina u KM	1.136.395,53	1.529.813,06
8.	Trajni i dugoročni kapital u KM	3.025.167,61	3.518.277,04
9.	Dugoročne obaveze	-	-
10.	Dugoročna rezervisanja	-	-
11.	Trajni i dugoročni kapital (8 do 10) u KM	3.025.167,61	3.518.277,04
12.	Koeficijent finansijske stabilnosti (7/11)	0,38	0.43

Zaduženost

Na kraju 2019. godine, učešće kapitala u ukupnoj pasivi učestvuje sa 98,89%. Podaci pokazuju da se Društvo, u posmatranom periodu, dominantno finansiralo iz vlastitih izvora.

Pasivu Društva čine sopstveni kapital 3.025.168 KM i kratkoročne obaveze 33.950 KM (Društvo nema dugoročnih obaveza). Obaveze se odnose na obaveze za bruto zarade i ostale tekuće obaveze iz poslovanja.

Pozicija	2019. godina		2017. godina	
	Iznos u KM	učešće	Iznos u KM	učešće
Kapital	3.025.168	98,89%	3.518.277	99,08%
Obaveze	33.950	1,11%	32.558	0,92%
Pasiva	3.059.118	100,00%	3.550.835	100,00%

Solventnost

Solventnost Društva se ogleda u sposobnosti Društva da izmiruje svoje obaveze u dužem roku. U svom poslovanju, Društvo ne koristi pozajmljene izvore finansiranja, već posluje isključivo sopstvenim sredstvima, što mu obezbeđuje dugoročnu finansijsku sigurnost i sposobnost da u roku izmiruje sve obaveze.

U 2019. godini, koeficijent solventnosti iznosi 90,11. Sudeći po visini koeficijenta solventnosti, Društvo je izuzetno solventno.

r.br.	Pozicija	2019. godina	2018. godina
1.	Imovina u KM	3.059.118	3.550.835
2.	Dugovi u KM	33.950	32.558
3.	Koeficijent solventnosti (1/2)	90,11	109.06

Imovinski položaj Društva

U stalnoj imovini najveće učešće imaju ulaganje u dugoročne obveznice emitenta Republika Srpska i dugoročni depoziti kod poslovnih banaka. Vrijednost opreme se, prije svega, odnosi na ulaganja u računarsku i serversku opremu i poslovne automobile Društva (107.615,71 KM), dok se preostali dio stalne imovine, izuzev finansijskih plasmana koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha plasmana i depozita, odnosi na ulaganja u poslovni prostor (3.462,14 KM) i nematerijalna ulaganja u licence (25.317,68 KM). U obrtnoj imovini dominantno učešće imaju ulaganja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (u Triglav skladi 943.355,93) gotovina i ekvivalenti i kratkoročni depoziti kod poslovnih banaka u Republici Srpskoj (924.664,20KM).

Pozicija	2019. godina		2018. godina	
	Iznos u KM	učešće	Iznos u KM	učešće
Stalna imovina	1.136.396	37,15%	1.529.813	43,08%
Obrtna imovina	1.922.722	62,85%	2.021.022	56,92%
Ukupno imovina	3.059.118	100,00%	3.550.835	100,00%

RIZICI

Rizici u poslovanju Društva predstavljaju vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Društva. Rizik nikada nije moguće u potpunosti izbjeći, ali ga je moguće svesti na najmanju moguću mjeru. Efikasna kontrola rizika iz poslovanja obavlja se kroz planiranje, organizaciju, koordinaciju, implementaciju i nadzor poslova Društva. Lica zadužena za upravljanje rizicima imaju zadatak kontrole rizika i utvrđivanje procedura za kontrolu rizika, u skladu sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Kao minimum, izvršiće se identifikovanje i procjena sljedećih vrsta rizika: investicioni/tržišni rizik, rizik koncentracije, kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik usklađenosti aktive i obaveza, operativni i rizik eksternalizacije, strateški rizik, pravni i regulatorni rizik, reputacioni rizik.

Prema potrebi lista rizika koja će biti predmet procjene može se proširiti od strane regulatora, Upravnog odbora i Izvršnog odbora. Identifikovani rizici koji će procjenjivati biće upisani u Registar rizika. Upravljanje rizicima je u nadležnosti Upravnog odbora, Izvršnog odbora i internog revizora, u skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima.

Tržišni rizik

Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo nije značajno izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti (konvertibilna marka - KM) koja je fiksno vezana za EURO.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo rizicima koji, kroz efekte promjene visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine.

S obzirom da Društvo ima kamatonosnu imovinu, prihodi Društva su u određenoj mjeri zavisni od promjene tržišnih kamatnih stopa. Imovina Društva je investirana u dužničke hartije od vrijednosti (obveznice Republike Srpske) i depozite banaka sa rokom dospijeca do 25 mjeseci.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir da se rokovi dospijeca oročenih depozita podudaraju sa procjenom roka u kojem navedena sredstva neće biti korišćena za kupovinu hartija od vrijednosti, kao i alternativne izvore finansiranja i refinansiranja.

Rizik od promjene cijena kapitala

Društvo nije izloženo značajnom riziku promjena cijena svojih usluga, s obzirom da rukovodstvo Društva nema saznanja o eventualnim značajnim promjenama cijena usluga koje bi bile odobrene od strane regulatornog organa, Agencije za osiguranje Republike Srpske.

Rizik ulaganja u Triglav skladi

U skladu sa Odlukama Izvršnog odbora broj: IO-7-3/17 od 02.10.2017. i IO-3-3/18 od 01.03.2019. godine, kao i saglasnosti Upravnog odbora Društva broj: UO-V-7/17 od 17.10.2017. godine, kupljeni su udjeli u otvorenim investicionim fondovima kojima upravlja Triglav Skladi, Družba za upravljanje d.o.o. Ljubljana. Portfolio se uglavnom sastoji od dužničkih hartija od vrijednosti. U toku 2019. godine, na osnovu Odluke o prodaji ulaganja u otvorene investicione fondove u inostranstvu broj: UO-XVII-14/19 od 25.04.2019. godine, prodato je 3.700 udjela u otvorenom investicionom fondu - Triglav Renta, 2.000 udjela u otvorenom investicionom fondu - Triglav High Yield i 3.000 udjela u otvorenom investicionom fondu - Triglav Obveznički.

Portfolio je znatno manje rizičan od MSCI World indeksa, jer se samo 19% ukupnog ulaganja u Triglav skladi odnosi na akcije. Beta koeficijent je 0,25, što znači da su očekivane promjene u portfoliju znatno niže od promjena indeksa akcija. Koeficijent determinacije je 0,77 i pokazuje vezu (smjer trenda) sa indeksom svjetskih akcija. Pod-fondovi u portfelju su prošle godine imali sledeće promene vrijednosti: Triglav Renta (14,2%), Triglav Obveznički (1,7%) i Triglav High Yield (-0,2%). Profitabilnost cijelog portfelja u toku 2019. godine je bila 7,0%.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću nemogućnosti brze prodaje finansijske imovine Društva po cijeni koja je približno jednaka fer vrijednosti te imovine.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Društva. Društvo svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji mu obezbjeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze.

Društvo raspolaže dovoljnim iznosom visoko likvidnih sredstava (gotovina i gotovinski ekvivalenti) koji omogućava da svoje obaveze izmiruje u roku dospijeca.

Društvo ne koristi finansijske derivate.

Kreditni rizik

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih lica i preuzetih obaveza, i odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze prema Društvu, što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva.

Društvo nije značajnije izloženo kreditnom riziku, obzirom da na dan 31.12.2019. godine potraživanja Društva iznose 8.090,11 KM, od čega se 54,7% odnosi na potraživanja od Fonda.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju odnosi se na javne obveznice Republike Srpske, emitovane 25. emisijom javnom ponudom. Vrijednost kupljenih obveznica je 1.000.000 KM, odnosno 1.000 obveznica nominalne vrijednosti 1.000 KM. Datum dospijeca obveznica je 04.08.2027. godine, kamatna stopa je fiksna, 4% na godišnjem nivou.

Kratkoročni depozit se odnose na depozit kod Komercijalne banke a.d. Banja Luka, sa dospijecom kraćim od godine dana i kamatnom stopom 1,55% fiksno.

Upravljanje obavezama prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2019. godine iskazane su u iznosu od 3.695,75 KM. Dobavljači ne zaračunavaju zateznu kamatu na dospjele obaveze, pri čemu Društvo dospjele obaveze prema dobavljačima, saglasno politici upravljanja finansijskim rizicima, izmiruje u ugovorenom roku.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

Ostale informacije

- Ne postoje značajniji događaji nakon datuma sastavljanja finansijskih izvještaja.
- U toku 2019. godine, Društvo nije imalo aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem.
- U toku 2019. godine, Društvo nije vršilo otkup vlastitih akcija.
- Društvo nema poslovnih jedinica kao posebnih poslovnih segmenata, niti u budućnosti planira njihovo osnivanje.
- Društvo nema finansijskih obaveza.
- Procjena očekivanog budućeg razvoja Društva: u budućnosti, Društvo će nastaviti da upravlja imovinom Fonda u skladu sa zakonom, prospektom i investicionom politikom sa pažnjom dobrog privrednika u cilju očuvanja i povećanja vrijednosti imovine Fonda, kao i povećanja broj članova Fonda.

Prilog 1:

Skraćeni finansijski izvještaji Društva, sa mišljenjem nezavisnog revizora

Prilog 2:

Skraćeni finansijski izvještaji Fonda, sa mišljenjem nezavisnog revizora